

Hind mk. 25.

UUDISMAA

NOORSOO AJAKIRI

Noorsooloss Ludvigstein (saksa noorsooliitude vaheline keskkoht).

TARTUS.

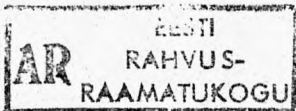
LEHEKUU MCMXXIV.

N° 8.

VI AASTAKÄIK.

Sisu.

	Lhk.
* * *	113
Suvest ja matkamisest. K.	114
Mõtteid meie noorsooliikumise ligemast tulevikust.	
A. Lenotammi.	115
Koolinoorsugu ja kodumaa tundmaõppimine. Dr.	
J. Manninen.	118
Meie noorsoo trykit ajakirjadest. A. L.	121
Eesti rahva muustrite nimestik. Dr. J. Manninen. . .	123
Kirjandus:	
„Raja“ album II puhul. K. Ehrmann.	125
Juhan Jaik: Rõuge kiriku kell. K. Ehrmann.	125
Uued noorsooliikumise ajakirjad Saksamaal.	
A. E.	126
II. Noorsoo kongress. Kalli.	127
Koguge taimede rahvapäraseid nimesid! G. Vilberg.	127
2. Yleriigilise „Noorte Pyha“ kava.	128
Omist asjust.	128
Pildid:	
Noorsooloss Ludvigstein (Saksa noorsooliitude vahe- line keskkoh)	Kaanel
„Põhja Noorusnädal“ Hannsteinis.	112
Teele minek.	118
J. Kuplis'e (Latvia noorsoo esitaja) kõne.	121

K. Mattiesen'i trükk, Tartus.

UUDISMAA

NOORSOO AJAKIRI.

№ 8.

VI. AASTAKÄIK.

1923/24.

Teretulmust!

Taara pyha hiis tervitab Teid!

Ei old ammu kui rõõmuvärinail kohises ta, saateks vabanend rahva õnnehõiskeile. Kuid kurvaks jäänd viimasel ajal jälle kohin tal, sest kibedusel tunneb: vorm jäänd väärise sisuta. Väsinuna tunneb end vanempõlv — ta on võimetu selle uue, eelmisest suurema, ylesande täiteks. Ning need, keda rahvas lootusil saatnud teadusallikaile, on omas valdavas enamuses õllekannuideoogia valitseda ja seks tööks vast veel võimetumad.

Ent nnyd kohiseb ta jälle rõõmsana, nähes meid kogumina yhte. Sest siit loodab ta sirguvat neid, kel tahet, julgust ja võimet asuda poolelijäänd tööle.

Ärgem petkem teda!

Ärgem petkem aga ka endid. Töö suurusest tingit raskustelle lisanevad veel takistused. Ning ka need ei ole väiksed. Õllekannuideoogial on seljataga aastasadade traditsioonid. Meie haritlaskund on aga seda ainult esimest põlve, ning ainult üksikuile meiegi vanemaist õnnestund omade keskinistki haridust. Oleme seega kultuurväljal tagaseinata. Puudub see, milles ikka ja jälle karastuda võiksime heitluses parema eest. — Kuid karastust on vaja, sest heitlus on raske, takistused võimsad.

Pyhitseme siis omi algavaid kevadpidustusi nii, et jääksid nad mälestusse võimsate jõududena. Et suudaksime ta ylevaimaid hetkeid jäädvustada kaunimate elamuste allikaks, allikaks millistelle hiljem vast sageligi naaseme karastuseks heitluses.

Pyhitseme teda väärivalt noorte kevadpeole — joobudes elukyllasest noorusest-kevadest, õilistavast kunstist. Oleme noorus, noorus kes oskab paista päiksena ning lyya äiksena — — — .

Teretulmust! !

Taara pyha hiis tervitab Teid, ta vaatab lootvalt meie pääle.

K.

Suvest ja matkamisest.

Talv. Linn.

Käime kooliteed ning täidame klassitoad. Linna myrride vahelt päikest näeme harva; õpime hõõgtraadi valgel.

Need talvepärased elamistingimused on möödunud. On seekord jälle läbi lyhikesed pimedad päevad ning kogu see olemine kylmale omase mõju all: tõmbuda kokku, iseendasse, mässuda riietesse ning olla yksi oma tööga.

Nyyd kevad ja käime kooliteed läbi tolmu segunend õitelõhna, mida hoovab vähestest linna aedadest. Veel istume jahedate kooliseinte vahel, vaatleme juba lahtiseist aknaist õue yksikuid puid, vastasolevate majade seinu.

Ja loeme kui Ilmutusraamatust: „Viimaks ometi on tulnud see tund! Sää!l, sakiliste puie ja sakiliste majade keskel tõusevad neli torni — linn jäi maha. . . Nagu hälliv voodi kutsub mind peenar. Nagu rohelised baldakiinid lehvivad ta yle siidised rukkikõrred ja-pääd. Ning perspektiiv on kaduv kui tundmatu kaugus: otsejooneliselt viib peenar, näib nagu ei olekski tal lõppu, näib nagu olekski ainult rukkis ja peenar, mis viimaks kustub kusagil kahe kiikuva elava seina keskel nagu meres. Astun teelt ja heidan peenrale. Jah, on ainult taevast ja rukkis, taevast ja rukkis. Hälliv laulev roheline meri ja kiikuvad lendlevad valged pilved. Lehvi, tuul, sosista. Lennake pilved. Maitsegem jälle yle hulga aja intiimsust yksteisega — teie ja mina“. (R. Roht).

Ei jäta meid noori ka tulev suvi kylmaks, ei suuda meid kõita ka linna kõrvetav päike.

Mis tood mulle, suvi, kuhu mind viid?

Vähe pakub meile tavaliste suvituskohdade piirat avarus. Jäägu need neile, kelle keha raskemad mõõdud kergesti ei

võimalda liikumist. Me seame endid matkamisele.

Vaevast kyll tunneme oma kodumaist loodust. Kuid kas ei võlu meid pildid: „Heleroheline lagendik oli igalt poolt piiratud tumerohelise metsaseinaga. Ta oli nagu vagune õitsev järv. Sinine, lõputu, kumer taevast naeratas alla lagendikule, ning nagu tervitused, nagu sõbralikud meeletule-tused, ujusid ajuti valged sidumatud pilverynkad yle metsa ja lagendiku, puistates igatsusi inimeste südame. . . . Öhtu. . . Siis kadus suurekspaisund päike äkki, nagu visatuna, puie latvu taha ja yle lagendiku roomasid varjud. Hämärust ehitas pesi yksikuis puis ja rohukõrris, ning imelik, magus, kõikeootav kõikeandeksandev nukrus puudutas inimeste sydant. . . . Pilg langes õhtutaevale. Suured verevad aiad lõkendasid sää!l, ennenagemata madude ja loomade verest tardund kujud laiutasid lõugu. Tulised kirved, saed, peitlid ja vikatid olid riputatud taevaste seintele saladusli-kuiks, igavesti mõistmatuiks märgeks inimesele sest, mis syndis taevastes ja taevaste taga.“ (R. Roht). Kuipalju tunneme oma maanteid, telefonipostidega ja ilma, kuipalju metsateid, kaetuid nagu vaibaga pruuniks pleekunuist puie nõelust, kus vaigu lõhn tõuseb nagu ohvriand sinise suvitaeva poole?

Ja kas suudaksimegi vastu võtta neid pilte, mis on maalind kirjanikud-looduse-sõbrad, kui me kunagi poleks loodusega kokkupuutund silm silma vastu, asetand end vaatekohtadele ning vaatluselle.

Eks ole kyll ainuke parem tee tuttavaks saada oma kodumaaga, syveneda ta loodusesse, rännates yksi või seltsis sõbraga, jalgade vahenditus kokkupuutes maaga, pääkohal suvitaevas.

Kuid looduskenad kohad? Need igalpool; kus mäed ja orud, kus metsad-laaned. Võime näitusena nimetada Võru ymbruskunna, Rõuge mägise või lätipoolse metsa-ning laanerikka maastiku, millest räägib

Juhan Jaik'i looming. Kas veel nimetada säälseid või Karula ymbruskunna mäekynkaid, järvekesi, järvede ahelikka?

[Nii loodusilus ja omapärane Setumaa?

Tõesti:

„Aeg imeline tulnud. Sõge ma oleksin, kui valjuses end tuppä lükutaksin. Kaugus mind meelitab, ja taeva rangus on sydämellem töhus roht.

... Võid matkata, kui palju tuju: on kõikjal sulle valmis säng. Ykspuha töde, unikuju, ränk tõelikkus ja kerge mäng. Sa viimse kytke katki kaksad vaid siis, kui ise oskad, jaksad. Tund saabub varem-hiljem, kui jääd imetlema avasui maad, metsa, jõge, meri vesi kui enda loova vaimu teost. Suurt Jumalat kui kallist seost sa kiida, arma inimesi.

„Põhja Noorusnädal“ Hannsteinis.

„Rändlinnud“ keetmas.

A. LENOTAMMI.

Mõtteid meie noorsooliikumise ligemast tulevikust.

Saksa „rändlindude“ liikumise parem tundja Hans Blyher ütleb, et selle liikumise traagika päämiselt seisib „oberlehrerite“ vaimu tungimises temasse¹⁾. See muutis senni nii lopsaka noorusliku romantika — kogu tolle liikumise tõmbejõu — verevaeseks ja kahvatuks. Kas pole meiegi õnnetus olnud selles, et meie õieti kunagi pole olnud täiesti vabad sellest „oberlehrerite“ vaimust?

1). Hans Blüher. Wandervogel. Geschichte einer Jugendbewegung. I, II. Kampmann u. Schnabel, Prien, 1920.

Meie koolinoorsooliikumise tõusupäevil — pääle Vene revolutsiooni, olid me õpilasyhingud kyll enam-vähem iseseisvad ega piirdund endi tegevuses ainult kuivade referaatidega, yldse õpiringiliste töövahenditega, vaid olid nende ymber koondund noortele yhtlasi ka eluyhiskunnaks (Lebensgemeinschaft), kus vabalt lainetas liigete nooruslik iseloom, kus nii suure ägedusega vaieldi kõiksugu kysimusist, matkati seltsis, peeti olenguid, toeteti teine-teist vastastikusel sõprusel jne. See haaras enese alla, nagu tõeline nooruryhiskund ikka, kõik tema ymber, koondund noorurite elualad. Kogu sellest yhisest tegevusest näis nagu võrsuvat mingi eriline noorsooliikumise ilma-vaade. Ja kui sarnasesse yhiskunda sat-

tus mõni vanem inimene, õpetaja, siis assimileerus temagi selles pea ja muutus „omaks“, juhiks selle sõna õiges mõttes. Veel praegngi võib näha selle jälgi nende juures, kes seda tookordist tegevust võtsid tõsisemalt, elasid kaasa ta sygavamalt.

Saksa okkupatsiooniaegne lyhikene pörandaalune elu aina lisas veel veetlevust ja romantikat. Kuid sellele lootusrikkale ajajärgule tegi lõpu kasarmuelu. Kui see imeelukas omad raudväravad uuesti avas ja noored säält välja lasi, olid viimased juba murt ja vaibund. Koolmeistrivaim oli aga võtnud vahepääl tublisti hoogu. Õpilasyhinguile hakati suhtuma, kui puht õpetusmetoodilistest ja pedagoogilistest seisukohtadest tingit nähtuselle, mis võib anda tagajärgi ainult õpetaja aktiivsel juhatusel. Ka noored ise ei lootnud neist midagi paremat ja sallisid seepärast meeeldi õpetajate kaasabi, koguni kaebasid selle vähesüse yle. Muidugi oli ja on veel praegugi kohti, kus õpetajad tulid, nagu varemgi, tõsistena juhtidena, et mitte juhutada ja valvata, vaid noortega kaasa elada, nende vaimuga yhte sulada, kuid suurem osa tuli siiski omas tavalises koolmeistrikuues kõigi oberlehreri atribuutidega — ja tagajärg oli, et nooruslik vaim, to endine kodune õhkkund ja peaaegu ilmavaateks saav tegevuse põhitoon põgenes neist yhinguist, jättes järele vaid kuivad ja verevaesed „õpiringid“ puisete referaatidega keemiast, matemaatikast, ajaloost, harva ka kirjandusest ja ilma vaatekysimusist — asjust, millega niikui nii tegemist tuli teha koolipingil. Ja peab ytlema, et sedagi tööd ei osat kuigi hästi korraldada. Õpetajadki osutasid selle juhtimises kohati ysna tuntavat saamatust. Väljasõidud, jalutuskäigud, koosviibimised jne. muutusid ikka harvemaks, vahekord isekeskis ja õpetajatega ametlikumaks, kadus täiesti endine hoog ja elevus. Loomulikult oli selle

tagajärg huvi langemine õpilaskunnias sarnase töö vastu ja vähene osavõtt sellest. Parema meelega anduti kergetele lõbudele, spordile jms., kuna teised taas syvenesid erakuina mõnesse erialalla ega teind kaaslasist palju väljagi. Organisatsioonid aga muutusid karjerismi ja sellega kaasaskäivate isiklikkude norimiste ja sekelduste tallermaaks. Kõige selle tagatipuks oli suurema osa yhingute vägivaldne lõhkumine haridusministeeriumi normaalpõhikirjadega. Viimase alusel tekkivais eriyhinguis ei saa enam olla kõnetki nooruslikust elustiilist, noorsooliikumise ilmavaatest, juhivahekorrast õpetajaga jne., vaid niipalju, kui nad yldse elujõulised, on on nad ainult täienduseks õpitööle, igayks omal erialal ja sedagi ainult niipalju, kuipalju neid kõige vahetumalt juhivad ja oskavad juhtida õpetajad. Noorsooliikumisega pole kõigel sellel enam igatahes midagi yhist ja vist oli V koolin. kongressil täiesti õigus, kui ta konstateeris, et „Mõjulolevad koolinoorsoo yhingud ja ringid ei suuda täita noorsooliikumise algelisemaidki nõudeid, nende rohkus killustab asjata noorte energiat.“ Sellega tegi V kongress surmaotsuse ka eneselle, vähemalt noorsooliikumise avaldusena, kuna ta koosnes pääasjalikult just „mõjulolevate yhingute ja ringide“ edustajaist. Samale poole on sihit ka S. K. Keskl. asemikekogu otsus Paides, keskliitu mitte vastu võtta normaalpõhikirjade alusel tegutsevaid yhinguid. Koolin. Keskliit on tahtnud olla noorsooliikumise vaimust kant organisatsiooniks ja kui ta seda ei saa, pigemini kui tal seda ei lasta olla, siis on loomulik, et parem ärgu teda yldse olgu! Võib olla, tuleb veel kunagi kokku ka VI kongress, kuid kas säält edasi enam jõutakse, on kysitav. Tehku „oberlehrerid“ endi paragrahvidesse ja „normaalsete“ aktikaante vahele surut ringidega mis tahes, on parem, kui

ärksam osa noorsoost oma käed sellest eemal hoiab!

Meil seisab ees teine yler. noorte pyha. Kyll toetab seda esialgu haridusministeerium aineliselt, olgugi, et herra ministrile isiklikult ei meeldi rongikäigu aja kokkulangemine kirikuteenistuse omaga, kuid mitmelt poolt kohtadelt on kuulda, et õpetajate poolt sellele kuigi häatahtlikult ei suhtuta. On ju ometi initsiatiiv ja korraldus noorte käes! Ja kui „mõistlikuna“ on ta ometi kavatsel! Isegi mystilisest õhtust on saand „õhtune rongikäik“! Ainult Tollereri „Massinimene“ on nagu ära eksind mõistliku spordi ja laulu hulka! Et niisuguseidki „väärnähtusi“ ära hoida selleks korraldab näit. Rakveres maakundlise noorte pyha (mitte lastepeo) lastekaitse yhing (!), kutsudes pidukõnelejaks haridusnõuniku pastor Jyrgensoni. Kes teab, kas ma palju eksin, oletades, et kolmanda yler. noorte pyha (kui meie silmad sarnast yldse veel näevad) korraldab haridusministeerium, kui seda mitte mõne lastekaitse yhingu või punase risti kätte ei usaldeta. Sennine arenemissuun lubab seda kindlasti oletada. Selle tagajärg on muidugi see, et need pidustused muutuvad sama kuivaks ja ametlikuks spordi- ja laulupeoks, nagu vanasti mõne kroonugymnaasiumi „Гимнастический праздник“, mis algas ja lõppes „Боже царя храни‘га“ ja mille hiilgepunktiks oli vaid direktori eladalaskmine.

Skoutluses on see „oberlehreri“ vaim yhenduses leitenandiliku kroonupatriotismiga leidnud juba ammu kohase jalaaseme, ning teind sellest, oma töövormide poolest võrdlemisi noorsookohasest liikumisest igava ja vähepakkuva truualamlise paraaditamise yhes igasugu „esimese abiga“. Nyd sirutab sama fuuria oma sammeldand käe mõne punase risti näol ka ysna mudilaste järele.

Sellest labyrindist ei näe ma teist välja-

pääsu, kui noorsoo teadlikuma osa järsk ja kindel oppositsioon kõigile sellele. Noored ei saa küll kedagi takistada endi eest nii yleväga hooldamast, kuid mis nad võivad, on keeldumine seda hooldust kasutada ja selle kõrvale luua oma yhiskund, omad koostöö vormid — noorsooliikumine. Optimistlikel silmapilgel kujutlen seda umbes järgmisena: senni olemasolevailt noorsoo organisatsioonilt laenatakse nende positiivsed kyljed, täiendatakse neid mõningate laenudega välismailt ja ysna uute juurdeehitustegagi — ning mis noorsooliikumise vorm ongi valmis. Skoutluselt laenatakse ta romantilised lõkkejutud vabas looduses ja praktilikkust ning hakkavist kasvatavad tegevusvahendid (eriti sellekohaste mängude näol), koolinoorsoo liitudelt ja yhinguilt — huvi kirjanduse, filosoofia j. t. ilma vaateprobleemide vastu ning tegevusvahendid neil aladel (õpiringid, töögrupid, referaadid, vaidluskoosolekud, ajakirjad), noorte punaselt ristilt — rahvusvaheline kontakt kirjavahetuse näol teiste maade noortega. Saksa „rändlindudelt“ peaks tingimata laenama nende rändamislusti yhes sellega kaasaskäiva romantikaga, kehalise vastupidavuse ja lihtsuse riituses ning omavahelises läbikäimises, vaba-saksa noorsoolt — iseseisva elukorralduse ja sisemise tõepärasuse tungi, guttemplerite noorsoo-osakunnilt (kaitseloožid — Wehrlogen) — täiskarskuse ja romantilise rituaali, Quickbornliikumiselt — jänu uue religiooni järele jne. Uuena elemendina tuleks juurde tema huvi oma kodukoha, kodumaa kultuuriloo ja seda kandvate tegelaste vastu. Ma olen kindel, et sel teel saadud vorm rahuldaks meie murde ealist noorurkunda umbes 14—18—19 a. vahel märksaenam, kui ykski senni olevaist. Ärgu kardetagu, et ta saab liig lapit ja võõrapärane — küll elu silub ja kohandab ta varsi ja teeb temast eesti

noorsoo omapärase elustiili. Ta yhendas eneses pääasjalikult keskkoolinoorsoo, kuid ka algkoolide vanemad kasvandikud ja töötav noorsugu ei peaks jääma kõrvale. Poliitiliselt peaks ta olema vaba välistest mõjudest ja enam-vähem salliv kõigile ilmavaadetelle, kuid kindel on, et ta äärmisi eneses ometi yhendada ei saaks, vaid pahemalle poole noorproletaarlased, pahemalle — skoudid või mõni muu ordo ikkagi jäävad ja nii see uus

Teele minek.

liikumine iseenesest juba on määrat käima keskel, umbes seda radikaalset rada, millest oli kõne läind aastal „Uudismaas“ № 7 (v. „Uusi väljavaateid noorsooliikumises“ — A. Lenotammi). Arvestades senniseid kogemusi kodu- ja välismaail, tuleks juba algusest päälle vältida sarnaseid väärsamme, nagu liigne alistumine vanadelle, mõne kihi või ilmavaate tööriistaks muutumine jne. Kergem oleks end kaitsta väliste etteheidete vastu ja vahest ehk ka kodusemat õhkkunda luua, kui kumbki sugupool organiseeruks eraldi, vähemad esialgu, yhinedes ainult üksikuteks suuremateks ylesanneteks.

Tegevusele sarnases organisatsioonitüübis järgneks kindlapiirilisem ilma vaateline erinemine yliõpilaseas või teelikus elus umbes 18—25 eluaasta vahel, kuid ka siingi veel mitte parteipoliitiline gruppeerumine. Senniste paatriarkaalsete korporatsioonide ja väikekodanliste intiimyhingute asemelle peaksid astuma ilma vaatelised koondused, kui mitte rohkem, siis vähemalt sama kolm gruppi, mis esinevad eelpoolgi — pahempoolsed, radikaalsed ja konservatiivsed (nagu Daanis, v. „Noorusjõud I“: Kj. Elfelt „Noorsooliikumine Daanis“). See iseenesest ei tähenda veel senniste intiimyhingute pääylesande — seltskundliku kasvatus eitamist, kuid viimane võiks ja peakski soorduma yhenduses ilmavaatelise kujunemisega. Alles selle lõppedes võiks igayks kypsenastuda ellu, liituda oma vaadete kohaselt yhe või teise erakunnaga.

Kui niiviisi esinevad kõrvuti kaks iseiseisvat, koguni vastavat systeemi — yhepool koolmeisterlik noorsoo hooldus punaseristluse, skoutluse, normeerit õpilasyhingute ja korporatsioonide näol, teiselpool — autonoomne noorsooliikumine ja ilmavaatelised yliõpilasyhmitused, siis näitab elu ise varsi, kumb neist annab elujõulisemaid ja väärtuslikumaid kodanikke ja yhes sellega — kumb neist on määrat pärima tuleviku.

26/27 V. 24.

Dr. J. MANNINEN.

Koolinoorsugu ja kodumaa tundmaõppimine.

Botaanika ja Zooloogia õpetus koolides on tagatiseks, et meil võimalik tundma õppida kodukoha loodusriiki. Kuid mis on koolis see aine mis valmistaks meid kodukoha rahva elu-olust aru saama? Seda ainet ei ole veel.

Meie peame siis katsuma omapääd ettevalmistuda kodukoha elu-olu tähelepanega-

teks. Ei jatku ju sellest, et tunneme kodukoha loodusriiki paremini kui need, kes koolis pole käinud. Kodukoha elul on ka humanitaarne külg, mis võiks pakkuda meile juhuseid oma tähelepanu võimist arendada ja ärgastada. Eesti rahvas on hiljuti elanud üle tähtsa murranguaja. Vana põlve inimesed on pärit hoopis teisest ajajärgust kui me noored. Nüüdne aeg on kooli- ja kirjanduskultuuri ning tehastööstuse ajajärk, meie vanapõlv selle vastu kuulub veel osalt aega, mida võiksime nimetada traditsiooni ja koduse tööstuse ajajärguks. Nende eluvormide tähelepanemine, mis olid omased möödunud ajajärgule, on väga huvitav ülesanne. Selle kallal võib töötada noorus. Kuid ainult praegusaja noorusele on see eesõiguseks antud. Möödub veel mõni aastakümne ning vana kultuurijärgu viimsed mohikaanid surmale suiguvad, kes meile siis jutustab sellest ajast, kus kodus tehti suurtes joontes kõik, mis talupidamises tarvis läks. Ainult nüüd, paari-kolme aastakümne jooksul, võib koolinoorsugu oma kodukohtadel veel tundma õppida seda elu, mis esivanemad pärispõlve lõppedes on elanud, milline elu aga enam kunagi tagasi ei tule. See elu oli iseäraline, meie elust palju erinev, kuigi selle kõrval mitmeti meie praegustele oludele algkujuks. Imelik aeg, vaimustav, võluv otse sellepärast, et see nii palju lahku läheb meie omast aga siiski sugulane meie omale on.

Soome koolides on kodukoha uurimine olnud tähtsal kohal. Mõnedes koolides on õpilased ise seda organiseerind. On asutet, muidugi ülemate klasside jaoks, kodu uurimise toimkond, kellele kuulub harrastust ülalpidada ja juhtida. Selleks korraldab toimkond harilikult üks kord semestris õpilaste omavahelise õhtu, mis on pühendatud kodu uurimisele. „Toverikunna“ leht, mis käelkirjutetult ilmub nädaliti või ülenädaliti, sisaldab tihti kirjutusi, mis on sepišet kodu uurimise vaimus. Edasi on toverikunnal kodu uurimise arhiiv, kuhu on kor-

jat ja korraldet kodumaa postkaarte ja päevapilte. Kodu uurimise õhtutel seatakse nendest paremad nähtavalle. Ka on asutet mõned auhinnad, mis sügisel, jagatakse neile, kes paremaid kirjalikka tösid kodu uurimise alal on sooritanud. Auhinnatööde hindamises on mõõduandev osa vastava aine õpetajal. Kõik tööd, nii hästi auhinnaga kroonit kui ka tähelepanemata jäetud, säilitatakse taverikunna kodu uurimise arhiivis. Nimetet arhiivi võetakse hoiule ka õpilaste korjat materjalikogud, nagu vanasõnu, nõiakombeid jne.

Üldiselt võib ütelda, et neid uurimuskatseid Soome koolides on teht väga mitmelt alalt. Igaüks kirjutab selle järele, mis sugused huvid temale endale on kõige ligemal ja missuguse kirjutuse jaoks materjali hästi on saadaval. Kuna mõned neist kirjutustest puudutavad rahva eluolu ja põhjenevad rahva kirjutamata traditsioonile, noore autori omile tähelepanudele, ei jäänd nad ka teadusmeeste poolt üsna tähelepanuta. Olgu ometi siin öeld, et kodu uurimise tööl koolis on esimeses jões tähendust noorele uurijale endale ja alles teises jões, hästi korda läinud tööde juures teaduselle.

Isiklik kasu, mida kodu uurimine pakub, ei seis ainult selles, et tähelepaneja õpib oma kodukohta paremini tundma ja seega sõlmib kunagi lahtiharutumata sidemeid enda ja kodukoha vahele. Päälegi avaldab kodu uurimine noore uurija pääle hääd mõju mitmetmoodi. Nii palju kui koolis õpimegi, on sääl raske õppida iseseisvalt töötama. Õpetaja jagab meile teadmised võimalikult valmil kujul, nõnda et meile jääb vaevaks ainult vastuvõtta. On õpilasi, kes niivõrd harjuvad selle valmi puretisega, et nad kaotavad kõige aktiivse, kõige iseseisva töõhimu. Neist õpilastest kunagi ei saa midagi väljapaistvat. Nad ei suuda ka pärastises elus keskmisest tasapinnast kõrgemalle tõusta. Selle vastu on lugemata kordasid nähtud, et need, kes juba koolis

olles on avaldanud võimsat tahtmist iseseisvale tööle, on ka pärastpoole suutnud end suurest hallist massist lahutada. Kes koolis alles teeb ainult niipalju kui nõutakse, rohkem mitte, ta kunagi midagi suuremat vaimu põllul toime ei saa. Kes aga töötab rohkem kui nõutakse, töötab iseseisvalt, töötab ainult töö enese pärast, tema tagab sellega omale tuleviku, temast saab midagi, tema tõstub tingimata nimeta massist.

Mina soovitan siis teile, eesti noored, kes veel seisate oma tuleviku lävel, kodu-uurimist eestkätt sellepärast, et see avab võimalusi reaalseks töötamiseks, enda arendamiseks. Need harrastused saagu teid juhtima. Need andku teile kindelat suuna. Kes koolieas hakkab end harjutama probleemide ülesseadmisele ja tõe otsimisele, rajab omale tulevikku teaduse tööväljal.

Agas missuguseid teemasid võiks koolinoorur omale läbitöötamiseks valida? Nagu juba eelpool viitasin, on sääl isiklikud kalduvused kaunis mõõduandvad. Neile, kes meeeldi tegutsevad ajalõoga, sobivad teistsugused teemad kui neile, kes tunnevad suuremat huvi loodusteaduse vastu. Üldse minule paistab, et kõrgemate klasside kooliõpilased võiksid julgesti asuda ka nõudvamate teemide kallale. Ei tee viga, kuigi töö tagajärjed, valjusti arvustades, jätaksidki soovida. Pääsi on, et kodu-uuri ja on kat-sund, nii palju kui temale iganes võimalik, tõtt tabada.

Ainetena, mis võiksid küsimusse tulla, võiksin siin loetella näit. järgmised: „Muistne riidemood minu koduki-helkunnas.“ „Meeste käsitööd“ „Naiste käsitööd muistsel ajal.“ „Talgud“ „Kütisepõletamine“ „Vanarahva söögid ja joogid,“ „Õlle pruulimine“ „Lina ja kanepi kasvatamine ja ümbertöötamine,“ „Muistne mesindus,“ „Muistsed jahikombed.“ „Kalapüüdmine vanemal ajal,“ „Kalapüüdmine praegusel ajal.“ „Vanaaegsed põllutööriistad.“ „Vanaaegne loomakasvat-us“ „Vanad valgustusriistad,“ „Jaani

päeva kommetest,“ „Jõulud vanarahva elus,“ „Vanarahva tähtpäevad“ „Muistsed mängud.“ „Esivanemate matusekombed“ „— pulma-kombed.“ „— arstimiseviisid.“ „Mis haigusi vanarahvas tundis ja nimetas?“ Jne. Need näitused on ainult rahvateaduse alalt. Ajaloolisi traditsioone, mälestusi möödunud aja sündmustest võiks niisamuti soovitada. Kodukoha tähtsate rahvameeste ja-naiste elulugusid võiks uurimise alla võtta. Ehk võiks valida aine maa- või loodusteaduse alalt.

Tarviliku materjali saamiseks nende teemide käsitlemiseks on muidugi vaja pääle omade tähelepanude usutleda kodukoha vanakesi ja täpselt üleskirjutada teateid nende suust. Agas kui jätame vanakeste hooleks jutustada omast pääst kõik, mis nad mõnest asjast teavad, siis on meie töö paraku ikaldanud. On väga vähe lihtinimesi, kel on nii loogiline mõtlemisvõim et nad suudavad küsimuses olevat asja igakülgselt ja põhjalikult valgustada, olgugi et nad on sellega hästi tuttavad. Et mitte ainult pääliskaudseid üldkirjeldusi ja katkendlisi teateid saada, tuleb meil ohjad oma kätte võtta. Meie peame küsima üksikasjaliselt seda, mida tahame teada.

Eesti Rahva Muuseumi poolt ongi valmistatud küsimuskavasid mõnede eelnimetet teemade jaoks. Nii on olemas kavad riiete, käsitööde, söökide ja jookide, lina- ja kanepi kasvatamise ja ümbertöötamise, muistse mesinduse, valgustusriistade ja arstimiseviiside käsitlemiseks. Sel kevadel valmistuvad lisaks küsimuskavad ehituste, talgute, vanaaegse põllumajanduse ja loomakasvatuse ning matusekommete üle, vahest veel muidki. Muuseum on valmis neid kavasid nõudmise pääle saatma koolidele kui koolinoorsoo poolt ainult tahetakse tööd sel kodu-uurimise alal organiseerida.

Siinkohal ma ei või olla juhtimata tähelepanu ka nendele, üleskutsetele, mida teadusemeeste poolt ajalehtedes, ajakirjades või eri lehekeste kaudu üldsusele avalda-

takse. Sarnaste küsimuste vastamises võiks koolinoorur tihti väärtuslikku abi anda, kodukohal materjali kogudes.

Ja veel lõpuks mõni sõna! On teada, et isamaa-armastus selgub meile alles teat arenemise astmele jõudnult. Lapsepõlves oleme kõik nagu näit. ruhnulased, tunneme soojust oma kodukohta mõeldes, aga ei või süttida isamaa nimetamisest. Nii nagu kodukoht saab meile seda lähendamaks, mida rohkem sellega tegemist teeme, nii ilmub ka isamaa meie silmade ette siis, kui õpime seda tundma. Ebamää-

rane udune pilt muutub kindlakujuliseks sellest sisust, mis kodus, koolis ja kirjanduse kaudu saame. Päälegi teeme juba koolis olles õpireisisid mitmele poole, ihaleme omade silmadega isamaa ilusamaid kohti ja selle ajaloo mälestusmärke. Neil õpireisidel on oma suur tähtsus. Need avardavad silmaringi, muudavad aimamise veendumuseks, lasevad meis juurduda kindla usu:

Eesti, meie kodumaa, väärrib meie palava armastuse.

J. Kuplis'e (Latvia noorsoo esitaja) kõne.

Meie noorsoo trykit ajakirjadest.

Kui meil mõne aasta eest oli tõsine puudus noorsoo ajakirjadest, siis on neid nyd ysna mitu, mõne arvates ehk liigagi palju. Ligemalt vaadates näib nende kõigi olemasolu kyll enam-vähem õigustet olevat, kuid mõni annaks end vahest ehk siiski kas koomalle tõmmata ehk mõne teisega liita.

Vaatleme kõigepäält lastele määrat ajakirju. Siin annab end tunda vanema põlve erakunnameeste tung hoolitseda oma erakunna ja selle ajakirjanduse päälekasvu eest. See on sama tung, mis mujal mail on põhjustand suured ja rohkearvulised noorsoo poliitilised orga-

nisatsioonid. Meil, kus alles moes on kõnelda noorsoo mittedegamisest poliitikasse¹⁾, piirdub see „hoolekanne“ esialgu nähtavasti ainult paari laste ja noorsoo ajakirjaga, vähemalt parempoolsete juures²⁾. Nii ilmub juba pikemat aega ligidases yhenduses „Postimehega“ - „Lasteleht“ — sisult võrdlemisi kahvatu ja abitu, kuna „Päevaleht“ paar aastat tagasi hakkas välja andma „Laste Rõõmu“. Nagu „Päevaleht“ ise, nii on

1) Käesolevast kirjutusest on autor, nähtavast kogemata, välja jätnud „Meie Lapsed“ millist „M. Noor Töölise“ teevalmis ajana partei kindla kava järgi toimetatakse.

N. K.

2) Ma ei puuduta siin yldse mitte usulisi organisatsioone ega nende noorsootööd, kuna nad seda teevad suuremalt jaolt oma ette, ilma yldsuse tähelpanu äratamata.

ka „Laste Rõõm“ nii sisult kui ka välimusest silmapaistvam ja näib laste juures olevat ysna hääs lugupidamises. Umbes samale eale on määrat ka hiljuti Tallinnas ilmuma hakkand „Noorte Punane Rist“, mis nagu samanimeline laste organisatsioonigi tahab lastes kasvatada kaastundmust, valmisolekut ligimesabiks jne. Iseasi on muidugi, kui palju ta seda suudab, vähemalt sarnasel teel, nagu tahavad senniilmund numbrid, opereerides igatpidi „kulund „klišeedega“ ja tuntava maitselagedusega.

Nendele lasteajakirjadele järgneb teine aste nooremale noorsoole — umbes 13—17 a. vahel — määrat ajakirjad. Neist on silmapaistvam „Vikerkaar“, mis on „Laste Rõõmu“ vaimliseks ja ideoloogiliseks jatkuks, olles samuti, nagu toogi, seot „Päevalehega“. Kord nädalas ilmudes toob ta rohkesti tõlkeid välismaade tunt noorsookirjanikelt kui ka algupärandeid eesti autoreilt. Viimasel ajal on ta „Uudismaa“ eeskujul hakand andma erinumbreid, nagu hiljuti ilmud soomenumber ja spordinumber. Omades tugeva ainelise seljatoe, on tal kergem ka kaastööt leida. Ei saa öelda, et see oleks halb ajakiri, kuid enam ilmet sooviks talle siiski.

Umbes samavanustelle on määrat ka „Vaba Maa“ vaba „Ronk“. Ilmudes A. Veileri yletoimetusel kannab ta tuntavalt „esmaspäevalikku“ ilmet, et laiadelle hulkadelle meeldida. Et see tuhandeid lugejaid ja ühes sellega hääd profiiti toob, on teada, kuid kuivõrd sarnased abinõud on õigustet, on iseasi. Meie arvates pole trykit sõna ylesanne mitte alla laskuda hulkade tasapinnale, et neile meeldida, vaid viimaseid viia ylespoole, seistes ise kõrgemal. Kahekordselt on see maksev noorsoo ajakirjade kohta. Kahjuks ei saa seda öelda „Ronga“ kohta, mispärast nõudlikumad lugejad lähevad mööda temast täie rahuga.

Mõlemad, nii „Vikerkaar“ kui „Ronk“ on noorsoohoolduse (Jugendpflege) tulemuseks. Neis tegutsevad hääd onud ja tädid, kellel armsa noorsoo tulevik nii väga „sydame pääl“. Noorsoo enese osavõtt neist piirdub ainult kysimustekostuste ning ylesannete mõistatuste osakunna jaolise täitmisega. Kuid on tõsiasi, et noorsoo iseseisvus- ja enesemääramispyyd esile tungib juba selleski eas ja arenenumad enam ei lepi sarnase eestkostmisega, vaid hakkavad igatsema juba iseseisva mõtlemise ja omapärase elukorralduse järele. Algab nn. noorsooliikumine olgugi esialgu mingit kindlat vormi omamata. Senni pyydis selle iseseisvumismeeleolu tõlgitsejaks olla „Uudismaa“, kuid viimasel ajal täiesti teadlikult ja tahtlikult muutudes enam vanema kultuurtahtelise noorsoo ilmavaateajakirjaks jäi ta kõnealiolevalle eale võõraks ja raskepäraseks. Selle varasema noorsooliikumise nõudeist oli tingit „Kevadiku“ ilmumahakkamine käesoleva aasta algul. Kuna mõnel pool on „Kevadikus“ näht otsekui võistlejat või vastast „Uudismaale“, olgu siinkohal eriti rõhutet, et miskist sarnasest ei saa olla kõnetki, vaid kumbki on teadlik oma eriylesannetest ja sarnasena pysivad kõige sõbralikumus ja teineteist toetavas vahekorras. Erilist tähelpanu pöörab „Kevadik“ enesekasvatuse ja elureformi aladelle, mis on ikka olnud noorsooliikumisringkundade huviosalised. Nii sisult kui ka välimusest on senniilmund numbrid kannud täiesti intelligentlikku ilmet, tõsi küll, olles ehk liigagi nõudlikud oma lugejaskunna suhtes, arvestades selle vanadust ja haridusjärge.

Umbes samavanustelle on määrat ka „Eesti Skout“, kuid olles yhe organisatsiooni kitsas häälekandja, pakub ta yldsuselle vahe huvi ega saagi teda õieti vaadelda yldisena noorsoo ajakirjana.

Kolmanda astme noorsoo ajakirjan-

duses moodustavad kypsema noorsoo ajakirjad „Uudismaa“, „Urikivi“ ja „Meie Noor-Töölise“. Teisest on ilmud ainult kolm vihku ja ta praegune saatus on teadmata, samuti kui viimase oma, mis välistel põhjustel ilmub võrdlemisi korraldult. Sisult langevad „Uudismaa“ ja „Urikivi“ peaaegu täiesti yhtele ja on kaunis raske leida olulist põhjust, mis sunnib neid ilmuma lahus. Täiesti iseliiki ajakirjatyybi moodustab „Meie Noor-Töölise“, seistes enam-vähem kindlal parteilisel alusel ja sarnasena materdades kõige valimatute abinõudega kõike, mis pole „oma“.

Päale nimetatute ilmub veel mõnisteist käsitsipaljundet noorte ajakirja, kuid et nende ylesanded on ysnä teised, vajab ka nende vaatlus teist alust ja nende hindamine teisi mõõdupuid, mispärast seda siin, selle otsiku all on võimata võtta ette.

A. L.

Dr. J. MANNINEN.

Eesti rahva mustrite nimestik.

Mis mind Eesti rahvusmuuseumisse tulles ja selle kogudega tutvunedes otse yllatas, oli see kirjade mitmekesisus, mis minule eesti naiste näputöodes vastu paistis. Hiilgav rikkus mustreid esineb eriti eesti kinnastel ja vöödel, aga palju kirju on koetud ka vaipadesse, tikitud tanude ja käiste äärtele, vahest ka mujale.

Juba ammusest ajast on eesti naised kirjade tegemise peale rõhku pannud. Yhes rahvalaulus jutustab kangakuduja, kuidas ta

„sisse kodus sirgu silmad,
ääre peale härtu silmad,
nurga peale nugise silmad,
keske'lele kärba käpad.“

Seal on loetud mõned kirjade nimetused. Aga missugused need on, seda ei seleteta.

E. R. Muuseumis on kirjutud näputöid tuhandate kaupa. Neid on kogutud igalt poolt maad. Mõnedest kihelkondadest on

kymneid, isegi sadasid, teistest aga vähem. Need kes neid muuseumile on toonud, on sagedasti märkinud yles kirjade kohalikud nimetused. Aga veel sagedamini on seda kahjuks jäet tegemata.

Haruldaset palju mõttekujutust on rahvas tarvitanud kirjade ristimiseks. Allpool järgneva nimestiku vaatlemine annab sellest tunnistust, kuigi mitte nii hääd, kui algupäranditega võrdlemise läbi oleks saada. See nimestik sisaldab kõik need mustrite nimed, mis selle kirjutajale praegu on tuntud. Aga kahtlemata puudub sääl nii mitugi nime veel.

Mõned nimetused esinevad selle kirjutaja ylestähendustes ainult üks kord, mõned on yleskirjutud mitu korda, eri pool maad, mille pärast neid võib pidada kysimusesolevate mustrite yldmaksvateks nimetusteks. Vahest on yhele ja samale mustrile kaks või rohkem nimetusi. Nad räägivad sellest mõtteilmast kus rahvas on eland. Rohkesti nimesid on pakkunud taimeriik. Nii nimetatakse kirjasid eri taimede ja puude lehtede järele: maasika, ristikehina, paju, vahtra, tamme, uibopuu lehed on yleviidud kinnaste ja vööde pääle. Männi harud, männi käbid, oa ivad ja pähkjad tulevad ette. Mitte vähem kui taimeriik annab loomkund. Loomade silmade, sarvede ja käpade kujutusi koetakse näputööde sisse: väikseid anisilmi ja suuri pullisilmi, päälegi lamba- ja kitsesilmi. Käpadest kõige suuremad on karukäpad, väiksemad kassi, koera ja tõhu omad. Sarvedest esinevad ainult põdrasarved. Aga ka tervete loomade kujutusi pyytakse kirjades näha, yldse ometi ainult väiksemate loomade, nagu lindude, näit. kulli ja tuvikese ning putukate, nagu kärbse, kilgi, põrnika ja — olgu peale — ka tõpramao ja sitavorniku kujutusi. Suuremaid loomi tuleb äärmiselt harva ette, õieti ainult Muhus, kus kass kinda selja peale kujutatakse väga tabava naturalismiga. Igapäevasest ymbuskunnast saadud on ka sarnased nimetused nagu sõelavõi sarjapõhja-, vokiratta-, veskitiiva-, preesikiri jne. Veidravõitu on nimetused saiasarve-

timpsaia- ja rotiradakiri. Kellakirja kõrval esineb uurikiri, tähekirja kõrval tärnikiri. Ka muid paralleelseid nimetusi on olemas.

Vahest tarvitatakse sama nimetust erisuguste kirjadele. Mõnikord esineb sama nimetus kahes kaugel yksteisest olevas kohas, aga ei tea, kas ta on tunda ka vahepäälsetes kihelkondades.

Oleks väga soovitav, kui saaksime võimalikult kindla eesti mustrite nimestiku ning võiksime kindlaks teha eri nimetuste ja mustrite geograafilist levinemist. Lootes, et noorsugu, kes seda ajakirja loeb, tahab askeldada kodukoha-uurimise alal, lasen allpool järgneda seni tunt mustrite nimekirja. Need, kes tahavad täita väikset ylesannet rahvaomase kultuuri uurimise kasuks, võtavad vast vaevaks kodukohal vanakeste käest yleskirjutada kõik tundaolevad mustrite nimed. Kuna aga mustri laadi ikka ei ole võimalik nimepidi otsustada, oleks väga tähtis nimetused joonistega varustada. Kõige parem oleks, kui laseks osaval kuduhal kududa kõik koha peal tunt vöökirjad yhe vöösisse. Vast võiks kindakirjad nii samuti varastega prooviks kududa. Sellest on muidugi kulusid, aga neid on muuseum valmis hää meelega tasuma.

Nimetuste yleskirjutaja pangu kysitledes ka seda tähele, millised eri isikute arvamise järele on vanemaid, mis alles hilisel ajal syndinud mustreid.

Olgu siin veel tähendat, et teated tuleks aadresseerida **E e s t i R a h v a M u s e u m i l e** Tartus.

I. Kindakirjad:

Anisilmakiri, eide-, hämbliku-, jänesekäbala-, kaardi-, kaheksaaruline, kaheksajalgne, kaheksanurgeline, kalanti-, kalarooline, kapsaussi-, karukäpa-, kassikäpa-, keerd-, kella numbrilaua-, kepiotsa-, kilgi-, kitsesilma-, kiviristi-, koda-, kodara-, kompassi-, kulli-, kärb(la)se-, kärbsetiivuline, kõõru-, lambasilmiline, lapiline, lehe-, liblika-, lille-, loogeline, lubjakasti-, lume-, lumekybeme-, lääne-, lääniku-, lõiguline, maasika-, maasikalehe-, maasikaõie-, maonaha-, männiaru-, märsi-, naastu-, oa-iva-, oa-õie-,

ohvrikirstu-, pajulehe-, preesi-, pinokse-, pullisilma-, põrnika-, ratas-, ratuline, risti-, ristikeha lehe-, ristiline kiri, ristiisa augud, rootsi-, ruutuline, rätsaku-, saehamba-, saiasarve-, sarviline, seitsmesarve-, sitavorniku-, sitsi-, suureristi-, sõelapõhja-, tunnikella-, tuuleveski-, tuvikese-, tähe-, tärn(i)-, tõlla-, tõpramao-, vahtralehe-, veskiaeru-, vokitatta-, veskitiiva-, vöökiri, võtmelipud, ubina-, uibolehe-, uuri- ja uuriaarakiri.

II. Vöökirjad.

Ambuline, anisilma-, aknaruudu-, hanguline, hamba-, hambuline, harju-, jäärusarviline, kaerakaie-, kaheksanurga-, karukäpa-, kassikäpa-, katehanguline, kiidu-, kilpsilma-, kitsesilma-, kivinurga-, kiviristi-, kolmehanguline, kuuehanguline, kuuesarve-, kysiline, käbi-, käpa-, kápuline kiri, kärbsetiivad, kõdara-, lambasilma-, lauajala-, lapiline, litikas-, loogeline, maasik-, maasikaõie-, murreldi-, männiaru-, männikäbi-, naastukiri, odraivad, pandla-, pardu-, plokeline, preesi-, pääso-, pääsukese saba-, põdrasarvekiri, põõreline, ratuline, rattapea-, rehapulga-, rehapea-, risti-, ristiline, ristsilmiline, roosi-, rotirada-, ruutuline, sae-, saehamba-, saiasarve-, sajahambuline, sarjapõhja-, silmiline, sitsi-, sõõri-, sõelakiri, sõerud, sõle-, tammelehe-, timpsaiakiri, tited, tõhukäpa-, ua-, vahtralehe-, veskitatta-, viisu-, vinkel-, vääniline, võrgusilma-, ärtukiri ja õrred.

III. Vaipade kirjad.

Ambuline, hamba-, hargi-, jõe-, kalasabaline, käpa-, kyyt-, maasikalehe-, naastukiri, niienõelad, pandla-, putuka-, pähkla-, pääsukese saba-, roopkiri, roosiline, sitika-, süstakiri, sõerud, vääned ja väänilised.

IV. Väljaõmmeldud kirjad.

Aed, harjadega kojad, kahejalgsed, kalarood, kanavarbad, kassikäpad, kylad, loogakirjad, nukupead, põõrad, ristid, sõelapõhjad, tagid, vaese mehe vakamaa, varesjalad, vitsad, ylekalsed, üle nõelasilma kirjad.

Mulgitanudel: aerulised, põõrilised, ristilised, sarvilised, siivilised.

Kirjandusest.

„Raja“ album II puhul.

Tartu õhtu gymnaasiumiõpilasyhingu väljaanne.

Juba õppiva koolinõorsoo hulgas leidub kirjandus harrastajaid. Neil kirjandusliste kalduvustega õpilastel, kes piirat kooli ja ta nõudmistega pole aga võimalik „oma sõna“ laiema publiku ees öelda. Ja see on omast seisukohast isegi väga häa. Õpilased võivad kirjandusliselt kyll tegutseda, ja mõnikord isegi väga hästi ja tagajärgedega tegutseda, kuid see tegutsemine peab siiski ikka ainult kooli seintega piirduma. Seks otstarbeks ongi õpilasajakirjad. Õpilas ajakirjale, kui niisugusele ei või muidugi läheneda kui mõne kirjandus ajakirjale, vaid ikka kui algajate, katsetajate ajakirjale. Neid ajakirju harilikult paljundatakse kas sapirografeerimise või miniografeerimise teel. Harva ka trykitakse. „Raja“ album 2. on trykit.

Trykit paberil on aga juba omad kohused. Ta ei ole enam „omavaheline“, vaid ta leiab tee ka laiematesse ringkundadesse, ning temale lähenedakse hoopis nõutavamalt seisukohalt — nagu ikka trykit asjale.

Mis puutub „Raja“ album II sse, siis pean kohe alguses tähendama, et siin mõnigi häa ja ilus kui ka halb ning nõrk kylg on. Välimus on häa. Sisuga võrreldes võib olla liiastki häa. Kaust suur ja lehekylgede arv 70 Trykk samuti selge, puhast ja meeldiv.

Kõne all oleva albumi kandvamaks osaks on lyrika. Luuletusi yldse on 16, neist kolm tõlget. Silmapaistvamad luuletajad on Aug. Lepik, 7. Mõte, B. S(õöt)ja Elly Määrirts.

Aug Lepik on nukker laulik. Salapärase tusk ja kättesaamatu ihaldus on ta olemasolu mõtteks, sest

nii nukker siin
kuu filmist saanud elu, elust film,
kuu toitub vale varest, rõõmut rõõmu,
jäet kurbuselle viin.

Lepik pole ei enese ega enese ymbrusega rahul, sest ta euda „hinge ymber tahaks kisku myyri!“ Ta luuletusis on kyll kurbust, tuska ja leina, kuid on näha, et autor siiski välja tahab sest oleviku mudast Ta ytleb luuletuses „Melankoolia I“

„Päivi kurbi, rõõmsaid ylistaden
naeran narmaks oma nukra hinge,
pillun oma kaela suriligi
kõige pääle narrilt vilistaden.

„Kynnilaul“ esineb täitsa teistest Lepiku lauludest. See on rõõmus, helge ja rytmirikas.

Mis puutub Lepiku luuletuste vormilisse kylge, siis on see yldiselt rahuldav, kuigi kohati konarusi ja keelelisi eksimusi ette tuleb. Kuid eks oli see kõigi algujate juures iseloomustav ning vabandata.

Teiste luuletajate juures ei leia tarvidust pikemalt peatuda, sest nende kohta on maksev pea kõik sama mis Lepiku kohta. Ikka tumm, yksluine kysimine: milleks? mikspärast? tusklev valu, kurbus ja nukrus. Ning ei midagi muud! Harva leidub mõni rõõmsam, heledam reake, sest neid elavaid, helgeid ridu peab otsima — neid on nii vähe! Ainuke Kaja-lane — Elly Määrirts — ei tunne tuska, sest ta tahab

vallata, hullata tsirguna lõõri.

Mis öeldud lyrika kohta maksev ka proosa juures. Realistlist proosat peaaegu ei olegi sest see kõik proosa palad on romantilised hymnid. Ainult mõned yksikud palad on enam-vähem tagasihoidlikumad loodus ylistuslaulu suhtes.

Alf. Zolki artikkel „Varajane renessans itaalia maalisk“ on ilus ja huvitav, kahju ainult, et teadlikult nii pikaks venitet“

Sisult ei paku „Raja“ album II kyll midagi uut, sest kõik on endine, kordamine.

Yldmulje jääb aga siiski rahuldav, sest siin tuleb esile õppiva koolinõorsoo suur tahe: midagi teha. Selle poolest on „Raja“ album 2 ilmumine terviteta.

K. Ehrmann.

Juhan Jaik: Rõuge kiriku kell.

Luuletusi 1918—1922. „Leelo“ kirjastus Tallinn 1924.

Läind aastal ilmud ilukirjanduslisest toodangust näeme, et kolm luuletajat oma esikteostega avalikkuse ette tulnud. Kaks neist olid tundmatud (Rootsman, Ralf Rend) kuna kolmas — Ed. Nukk laiematele hulkadele enam-vähem tunt oli. Kõne alla tulev autor — Juhan Jaik on nagu Nukk'ki ajakirjanduse kaudu kyllalt tuttav nimi.

See on väike 54 lehekyljeline kaunivälimusega luuletuskogu, mis kannab pealkirja „Rõuge kiriku kell.“

Jaik on tõsine luuletaja. Tema lauludes hõõgub koduarmastus, tasane tunnete-tusk ja nukker „syame valu.“ Mis aga pääasi: Jaik on omapärane luuletaja. Ta ainevalik näitab, et meil on tegemist rahvusliku Võrumaa laulikuga, kes syndind Võrumaale, „et laulda ilole, mis unustusse jäet.“

Sydame sunnil ytleb Jaik:

„Mu hällipaik, mu kodu, Võrumaa
Sa mägede ja laulu kodupaik.
Mu laul on sulle, teisiti ei saa!
Me jääme yhte — Võrumaa ja Jaik!

Juba esimene sissejuhatava võrumurdeline luuletus „Mälestys“ näitab, et meil on tege- mist luuletajaga, kes tunneb, oskab tunda. „Mälestys“ — see on õrnilus idyll maa elust. See on idyll sest ajast, kui autor „käve karjan, jäneskapstid sei ja suuril silmil vahtsõ taivavõlvija paljukoorigest vilepilli tei“. . . Ta lõpetab luuletuse, kui raske syydistuse sõnadega:

„ning nakkas syamel vallus, rasse miil
kui egayts neist ytles ummikeeli:
Mis lätsid ära, põlassi sa meid?
Mis jaos sa kitsai pei sa mõtsa teid?

Juba see sydamlük luuletus, näitab kuidas Jaik kodunurka — orgude, mägede maad — omas „syamen kannab“

Ja missugused õrnad on need kõik ses kogus avaldet luuletused. Igal pool tun- neme, millise õrnsusega ja tähelepanekuga Jaik looduses liigub.

Jaik armastab metsi, sygavaid metsi „kun kuusesambad pilvi toetavad, kuldkäbi vihma alla poetavad“ Kuid need Võrumaa nõlvikuil kasvavad metsad, on ainult temale, sest

„Ei muud ma sinna vii, ei võõraid ligi lase,
sääl veetlen mina vaid — me sõbrad truud —
Õõ, mets vaim, mina ja ei yhtki, muud.“

Jaik armastab yksindust, sest „keegi mind ei oota, käsi vastu laota“ ja ainult temale on mõistetav ta kurblik laul („Nevermore VI“).

Vähe laulab ta naisest, kes ära on läind ja kes ei iial enam tule, kuid Jaiki „leinai hing ootamast ei väsi.“

Ajalaulude tendents mis eelmistel aastatel meie vanemaid luuletajaid valdas, pole Jaiki peale sygavamat mõju avaldanud, olgugi, et käesolevad luuletused suurpoliitilistel ja verisel revolutsiooni ajajärgul syndinud (1918—1922).

Yldse võib öelda; luuletuskogust läheb nukker-vaikne koduarmastuse ja lihtsa tunnete austamise tendents läbi:

Paar sõna veel vormilisest kyljest.

Muidugi kui algajal on siin puudusi ja

nõrkusi. Jaikile meeldivam vorm on sonett ja nelirida. Igasugused rasked siseriimidega stroofskeemid puuduvad aga täiesti, mis iga- tahes ta luuletustele veel veetlevama mõju ja musikaalsema kõla annaksid. Jaiki juures tungib esile meie praeguse modern ajale vast mitte kyllalt vastav leelotus. Kahtlemata siin võib nii mõnigi leida Jaiki puudust, aga see pole sugugi halb kui seda tehakse ja hästi tehakse, sest Jaik leeletab voolavalt, ilusalt ja yhtlaselt.

Jaiki riimid on iseenesest õige lihtsad ja kulunud. Kohati tundub kyll liig palju „otsi- tuid sõnu.“ Imelikult tahavad riimuda sõnad: viib, siin, vii (luuletuses „Eräpilved“)

Yldse jääb „Rõuge kiriku kellast“ aga hää ja yhtlane mulje.

Karl Ehrmann.

Uued noorsooliikumise ajakirjad Saksa- maal.

Saksa marga hiljutine katastroof mõjus tun- tavalt ka kirjanduses. Hulk vähem kindlustet ajakirju oli sunnit ainelisil põhjusil ilmumise kas katkestama või yldse lõpetama. Sellest ei pääsind mõõda ka noorsoo ajakirjad ja õnnetuseks just soliidimad neist.

Nii oli sunnit „Uudismaa“ lugejale tunt „Junge Menschen“ oma ilmumise kat- kestama. Kuid nyyd, kus olud jälle enam vähem normeerund, võib ta ilmumist jatkata. Nii hakkaski ta käesoleva aasta aprilli kuul uuesti ilmuma, kord kuus. Tellimishind käes- oleva a. lõpuni 4⁵⁰ kuldmarka ¹⁾.

Sama saatust tabas vanema noorsoo ajak. „Vivos Voco't“, mis oma rikkaliku ja tõsi- selt läbitõõtet sisuga rohkesti lugupidamist võitnud. Nüüd on seegi uuesti ilmuma hakand, kuid uue nime all — „Werkland“. Ta ilmub kord veerandaastas ja maksab 4 kul- marka.

Kolmas sama õnnetu saatuse osaline oli „Freideutsche Jugend“, mis oli pike- mat aega Vaba-Saksa noorsooliikumises kesk- semaks häälekandjaks. Pääle pikema seis- mise hakkab ta „Der Rufer'i“ nime all uuesti ilmuma — 6 k. aastas ja maksab 6 kul- marka.

Eelpoolnimetetuile seltsib veel aprilli kuust alates Dr. G. W y n e k e n i toimetusel ilmuma

1) 1 kuldmak = umbes 100 kmk.

hakkand uus noorsoo ajakiri „Die Grüne Fahne“. Selles kajastub noorsoo enese autonoomne tahe. Ajakiri tahab olla noorsooliikumise kõigi verivoolude peegeldajaks, kuid sääljuures rikastada ka noorsoo aadeteilma sisukamate kirjutustega täiskasvanuult. Ajak. ilmub iga kuu ja maksab 5 kuldmarka aastas.

Kõik ülalnimetatud neli ajakirja teenivat kahtlemata kõigi nende tähelpanu, kes tahavad ligemalt tutvuda noorsooliikumise põhiprobleemidega ja selle ideestikuga.

Pääle selle juhiksin veel tähelpanu tunt. prof. Fr. W. Foersteri uuele teoselle: „Jugendseele, Jugendbewegung Jugendziel“, mille lugemine samuti aitab kaasa noorsooliikumise sügavamale mõistmisele. (Hind 5 kmk.) Keda eriti huuvitab noorsoopsükoloogia, kui noorsooliikumise mõistmise võti, neile soovitaksin tutvuda prof. Ed. Spranger'i uue teosega „Psychologie des Jugendalters“. („Quelle u. Meyer“ kirjastus, hind 7⁴⁰ kmk.) A. E.

KALLI.

II. Noorsoo kongress

25. 26. . 27 aprill Tallinnas.

Esimene päev (kongress algab k. 17.) kulub organiseeriva toimkonna aruande, H. Roos'i referaadi „Noorsoo liikumise suhe yldkultuurilisele probleemile“ ja mandaat komisjoni aruande ärakuulamiseks Viimase kinnitamise järele võtavad kongressist osa täisõigusliste saadikutena: Tallinnat 92, mujalt 8; noorte komisjonide poolt väljant 33 mandaati tyhisteti, kui kongressi kutsele mitte vastavate org. omad. Kinnitet mandaatidest kuulsid: K. N. M. Y.-le 31; K. N. N. Y. — 12; Pyhavaimu kog. noorte yhing — 4; N. Y. „Tungal“ 22; teised kokku 31; yldse oli esitet 14 org.

Teine päev algab N. Kabin'a referaadiga: „Noorsooliikumine Eestis ja tema lähemad ylesanded“. Referaadile järgnevad enamvähem elavad läbirääkimised. Seejärgi võetakse vastu vähemate parandustega „Eesti Noorsoo Liidu“ põhikiri ning valitakse nimetatule ajutine juhatus. Põhikirja vastuvõtmisel lykatakse hääleteenamusega tagasi yhe referendi poolt tehtud parandus: „Liidu ettevõtted on alkoholivabad“ vastu hääletavad omas enamuses ka K. N. M. Y. (milline yhing länd aastal Karskusliidult 150.000 toetust palus) ning N. Y. „Tungla“ esitajad.

Kolmandal päeval kuulati ära A. Elango referaat: „Soome ja Latvia noorsoo-

1) Nähtavasti üks neist „indiaanlaselikuist ideist“ („Vaba Maa“) mille kandjaid isegi erimundert omavad. Eks, härra L., hääletasife ja Teiegi, kes te mundrigi mõttes patuta, paranduse vastu!
N. K.

liitude tööpraktikast“, H. Tõnisoni referaat „Noorsoo juhtidest“ ning E. Riismanni referaat: „Noorsoo organisatsioonide tegevuse korraldamine“. Sõnasoovijaid referaatide järgi vähe Asutakse resolutsioonide hääletusele ning võetakse vastu neist järgmised:

1) Teine noorsoo kongress ühiskonna ja yldkultuuri seisukohalt tunnistab tarvilikuks noorsoo yhise töö vanemate tegelaste toetusel.

2) Kongress konstateerib:

a) et meie noorsoo organisatsioonid, mis asuvad poliitiliselt ja usuliselt erapooletul alusel ning mille ülesandeks ei ole võitlus oma liigete majanduslise olukorra eest, on jagunenud kaheks erinevaks vooluks: noorsooliikumine kitsamas mõttes (autonoomne noorsoo) ja noorsooliikumine laiemas mõttes, sisaldav endas tuntavas osas hariduslist tööd. Nende voolule lähemad ylesanded on yldiselt täiesti erinevad;

b) et teise liigi all nimetat noorsoo-organisatsioonides tehtav kultuur-haridusline töö on erinev haridusseltside samast tööst;

c) et erilisel erinevana esinevad omalt taktikalt niisuguste kysimuste käsitus, nagu elureform, kunst, kirjandus, keel jne.;

d) et teise liigi all nimetat noorsoo-organisatsioonide lähemate ylesannete hulka kuuluvad ka: osavõtt yldkultuurilistest ylesannetest, nagu nimede eestistamine, nins sportline liikumine, eriti kui kultuurtööks soodsa pinna loomise abinõu.

3) Noorsoo kongress, ärakuulates referaati Soome ja Läti noorsooliitude tegevuspraktikast, leiab, et noorsoo edu ja liikumine on võimalik igakülgse tegevuse teel. Selleks tuleb peale noorsooliikumises allakriipsutat ylesannete tähelpanu alla võtta: rahvamajanduse syvendamine ja rahvamajanduse mõiste selgitamine noorsoo keskel; demokraatliku kodanikutunde kasvatamine ja alkoholivaba noorsoo loomine.

4) Kongress leiab, et noorsooliikumises tähtsat osa edendavad noorsoo juhid, mispärast tarvilikuks tunnistab tulevikus. suurt rõhku panna viimaste kasvatusse peale.

Yldiselt tundus kongress hulga nõrgemana kõigist sennipeetud noorsookongressidest. Ele- vust oli vaid niipalju, palju selle eest hoolit- sesid kommunistid. Ning kui säält poolt „ele- vuse tõstmine“ tööd segavaks muutus tarvitas, „teine pool“ samu abinõusid, millega esinesid kommunistidki: trampimine, tihti sisuta — kui mitte enam — vahelhyyyed jne. Kultuurisust pole, näis, kummagil poolel.

Koguge taimede rahvapäraseid nimesid!

Taimede ilm on vallanud alati inimesi. Yhed taimed on arstirohuks, vähendades, valu ja vaeva, teised pakuvad silmale ilu ja värvide vaheldust. Sellepärast andis inimene neile kõigile nimesid, et ta võiks kõnelda omasugustega yhest või teisest tema tähelepanu äratand taimest. Rohkem-esinevail taimil on igal pool nimetus, mis vahest kyll läheb täiesti lahku oma naabrikihelkonna nimest, sest seal võis vaadata eelmise taimse peale teisest seisukohast.

Neid rahvapäraseid taimede nimesid on tarvis koguda, et selgitada nime tekkimislugu. Nõndanimetet teaduslik nimestik on meil juba olemas („Kodumaa taimed“ I Tartus 1918), kuid taimenimedega on seotud palju asjaolusid, mis laseksid valgust heita endisesse tarvitamisse ja vaatekohtadele, mille mõjul antud taimele nimi. Ka on kavatsus välja anda edaspidi Eesti taimestiku nimestik, kus oleksid tähendatud kõik rahvasuus tuntud nimed

Sellepärast palun kõiki asjast huvitatuid ja rahvakeelsete nimede tundjaid taime nimetusi mulle saata järgmise aadressi all: Tartu, „Looduse“ toimetuse, G. Vilberg. Soovitan, et eestikeelsele nimetusele lisataks juurde vastav ladina-, saksa- või venekeelne nimi, või jälle kuivatet taim. Taimede määramise juures võib muu seas abiks olla käsiraamat: G. Vilberg, Eesti taimestik koolidele, Tartus 1922. G. Vilberg.

2. Yleriigiline „Noorte Pyha“

8., 9. ja 10. juunil (suvistepühil) Tartus.

Pidustuste kava:

I. päeval.

- K. 6 Orkestrite mäng kirikutornides.
 Kell 1/9 Yldlaulukoori proov Treffneri gümn. õues.
 Kell 9. Spordiolympiaadi eelvõistlus spordiväljal.
 Kell 11. Rongikäik läbilinna avamispeoväljale üksikute koolide ja õppuryhingute osavõttel (iga üksus oma lipuga)
 Kell 12. Avamispidu — algab yldlaulukoori ja orkestri yhise ettekandega. Seejärgi avamine, tervitused.
 Kell 13. Laulupidu — yldlaulukoori (yle 2500 liikmeline) ettekanded.
 Kell 18. Kontsert — esineb R. Ritsingu segakoor.
 Kell 21. Dramaatiline õhtu — „Vanemuises“. Esineb „Hommikuteater“ E. Tolleri näidendiga „Mass-inimene“ (6 pildis).

II. päeval.

- Kell 11. Sportlaste rongikäik — läbi linna spordiväljale. Osavõtjad võistlusvormis.
 Kell 12. Koolinoorsoo III spordiolympiaadi avamine — spordiväljal.

Kell 13. Spordivõistlused — säälsamas.

Kell 16. Kontsert — Vanemuise aias Esinevad üksikud koorid ja orkestrid.

Kell 22. Õhtune rongikäik ilutuledega läbi linna spordiväljale. Säält päale lõpp-effekti laialimine.

III. päeval.

Kell 11. Spordivõistlused.

Kell 16. Kirjandusõhtu. Kavas: ilukirjanduslised algupärandid ja muusikalised palad.

Kell 19. Lõpp-pidu — Vanemuises. Kavas: puhkpillide ja sinfoonia orkestrite ettekanded, deklamatsioon, soolo-ettekanded, ballet, plastika.

Alates pyhadelaupäevast on pidustuste kestel avat kunstikool „Pallase“ lõpetajate tööde näitus.

Linnaga tutvustamine on kavas kõigil 3 (soovikorral ka 4-ndal) päeval.

11. juunil jätkuvad III spordiolympiaadi võistlused Sama päeva kavas on veel:

kell 13 — Väljasõit Emajõel

kell 21 — spordiolympiaadi lõpp-pidu. Kavas: võistlusvõimlemine, auhindade väljajagamine.

Omis asjus.

Ajavähesust käesoleva № ilmunise (ta on määrat II Yleriigiliseks „Noorte Pyhaks“) ning õppetöö lõpu vahel silmaspidades otsustas toimetuse seda № levitajatele vähemal arvul saata. Seejuures lootes, et „Uudismaa“ lugejad „Noorte Pyhal“ — kus ta myygil — teda ostmast ei keeldu.

Kõiki levitajaid kohustab toimetuse oma arvete õienduseks enne suviste pyhi. Neil levitajaist, kel soov õiendada „Uudismaa“ arveid „Noorte Pyhal“ on seks võimalus toimetuse asjaajamistundel (II ja III pyhal kella 14—16, „Noorte Pyha“ päätoimkonna kojas, H. Treffneri gym. ruumes).

Toimetuse

Vastutav toimetaja: cand. hist. Peeter Treiberg.

Toimetuse: Nigulas Käbin, A. Anni, A. Elango, D. Karopun, A. Kärsten, E. Laid, L. Leemann, S. Perv, Th. Vaas.

Väljaandja: E. Koolinoorsoo Keskkliit.

Toimetuse aadress: Tartu. Postkast 79. Toimetaja kōnet. iga ksk., rd. kl. 11—12 Jakobi t. № 8, telef. 404.

„Tulev Eesti“

jätkab 1924. a. ilmumist Eesti Karskusliidu häälekandjana järjekindlalt üks kord kuus vähemalt kahe trükipoogna
===== suuruses. =====

- „Tulev Eesti“ sisu mitmekešisuse peale tahetakse süstemaatiliselt kõige suuremat rõhku panna ja võimalikult mitmekesistele küsimustele, spordile jm. rohkesti ruumi lubada, vastavalt Karskusliidu laiendatud töökavale, ühtlasi teateid tuues oma ja välismaade karskusorganisatsioonide elust.
- „Tulev Eesti“ välimust tõstetakse järjekindlalt, tuues igas numbris rohkesti pilte ja illustratsioone, muu seas mitmesuguseid diagramme, karrikatuure jm. Sel alal on oma kaastööd lubanud kunstnikud Kivit, Gori jt.
- „Tulev Eesti“ ei tohi puududa ühegi organisatsiooni raamatukogust ja lugemislaualt.
- „Tulev Eesti“ on ainus karskusajakiri Eestis ja teenib seepärast kõikide hariduskultuuriliste seltside tähelepanu.
- „Tulev Eesti“ peab käima igale koolile. Hoolitsegu selle eest Eesti õpetajad, kes kunagi oma tõsist karskusmeelsust pole salganud.
- Eesti Karskusliit kutsub üles kõiki karskussõbralikke kodanikke eestkätt karskusseltside tegelasi ja karskeid õpetajaid, „Tulev Eesti“ tellimisi levitama. Igal üksikulgi juurdetulnud tellimisel on suur tähtsus. On saada ka läinud aastakäikude üksikuid numbreid à 10—25 marka ja kokkukõidetult esimene (1922) aastakäik 150 marka ja teine (1923) aastakäik 300 marka.
- „Tulev Eesti“ tellimiste vastuvõtmise raamatud saadetakse esimese nõudmise pääle kätte. Tellimiste kogujaile antakse häd 0/0%.
- „Tulev Eesti“ tellimisi võtavad vastu ka kõik Vabariigi postkontorid.

„Tulev Eesti“ tellimishind on :

1 aasta pääle	300 marka.
$\frac{1}{2}$ „ „	150 „
$\frac{1}{4}$ „ „	75 „
Üksik number	25 „

„Tulev Eestis“ on kasulik kuulutada; iseäranis pidagu seda kirjas-tajad ja raamatukauplused silmas. Kuulutuste hind: 1 lehekülge 1000 marka, $\frac{1}{2}$ lehekülge 500 marka, $\frac{1}{4}$ lehekülge 250 marka. Kuulutuste kogujaile vastavad 0/0%.

„Tulev Eesti“ tellimise aadress: Tartu, postkast 86, „Tulev Eesti“, ehk Jakobi t. 8, telef. 404.

Karskusliit.

Looming

Eesti Kirjanikkude Liidu ajakiri

Teine aastakäik

Loomingu eesmärgiks on Eesti kirjanduslikku elu igakülselt peeldada, avaldades nii ilukirjanduslikke töid kui artikleid, ülevaateid ja arvustusi. Selle kõrval on „Loomingu“ ülesandeks Eesti publikumi väljamaa kirjandusliku eluga järjekindlalt tutvustada, tuues nii oma- kui väljamaa kaastööliste poolt vastavaid artikleid ja informatsiooni. Ühtlasi kuulub „Loomingu“ eeskavasse ka kõigi teiste kunsti- ja kultuurialade valgustamine sellekohaste kaastööliste poolt.

Loomingu kaastöölistest olgu nimetat järgmised kirjanikud, kunstnikud ja teadlased: Joh. Aavik, Juhan Aavik, H. Adamson, A. Adson, A. Alle, N. Andresen, R. P. Cowl (Inglise), V. Damberg (Läti), E. Enäjärvi (Soome), A. Gailit, J. Galsworthy (Inglise), J. Genss, O. Grautoff (Saksa), J. Faragó (Ungari), A. Frankovsky, M. Haavio (Soome), K. A. Hindrey, R. af Hällström (Soome), A. Jürgenstein, U. Kailas (Soome), A. Kallas, R. Kangro-Pool, F. Kirša (Leedu), A. Kitzberg, A. Kivikas, H. Kruus, J. Kärner, E. Laaman, J. Lattik, B. Linde, J. Lintrop, G. E. Luiga, O. Luts, M. Metsanurk, V. Mettus, J. Mändmets, L. Neuman, M. Pukits, H. Raudsepp, E. Raudsepp, R. Reimann, V. Ridala, R. Roht, P. Rozit (Läti), K. Rumor, J. Semper, R. Soar, J. Sudrabkalm (Läti), G. Suits, R. Suta (Läti), K. E. Sööt, A. Švabe (Läti), A. Tammann, A. H. Tammsaare, A. Tassa, A. Tiittanen (Soome), F. Tuglas, J. Tumas (Leedu), M. Under, A. Vabbe, J. Vahtra, P. Vallak, S. Vardi, H. Visnapuu, E. Visnapuu, E. Wilde, M. Zeller (Saksa) j. t.

Loomingu väljaandjaks on Eesti Kirjanikkude Liit; ajakirja juhib toimkond, millesse kuuluvad: A. Alle, E. Hubel, G. Suits, F. Tuglas ja M. Under; vastutavaks ja tegevaks toimetajaks on F. Tuglas.

Loomingust ilmub käesoleval aastal kümme numbrit. Tellimishind aastas 900 ja pooles aastas 450 mk.; üksik nr. 100 mk. Toimetuse ja talituse adr.: Tartu, Noor-Eesti Kirjastus, Ajakiri „Looming“.

Loomingu esimest aastakäiku on veel saadaval. Aastakäigu hind 780 mk., üksik nr. 100 mk.